

Nr 64

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt drift av skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea m. m.; given Stockholms slott den 1 mars 1963.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Aspling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framlägges förslag om att Sverige tillsammans med Danmark och Norge under en femårsperiod fr. o. m. den 1 oktober 1963 medverkar till fortsatt drift av det skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea ävensom till verksamhet vid provinssjukhuset i Taejon, allt inom en medelsram för perioden av cirka 6 500 000 U. S. dollar. Förslaget beräknas för Sveriges del medföra ett medelsbehov för budgetåret 1963/64 av 2 800 000 kr.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars
1963.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HOLMQVIST, ASPLING.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling.

I årets statsverksproposition, bilaga 7, socialdepartementet, har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 2 600 000 kr. I detta sammanhang anmälde jag, att frågan om fortsatt skandinaviskt stöd till sjukhuset m. m. vore föremål för överläggningar mellan de nordiska länderna. Jag anhåller nu att få upptaga ifrågavarande spörsmål till fortsatt behandling.

Inledning

Förenta Nationernas generalförsamling antog hösten 1950 en plan för efterkrigshjälp och återuppbyggnad i Korea. 21 medlemsstater, däribland Sverige, utlovade bidrag till finansieringen av planen. År 1951 konstituerades en skandinavisk kommitté för utredning av möjligheten att lämna bidrag till återuppbyggnad genom att upprätta och under några år driva ett sjukhus, vid vilket viss utbildning av blivande läkare skulle kunna ske. Efter förhandlingar mellan de svenska, danska, norska och koreanska regeringarna samt Förenta Nationernas hjälporgan i Korea (UNKRA) undertecknades den 13 mars 1956 avtal mellan de skandinaviska regeringarna å ena sidan och koreanska regeringen samt UNKRA å andra sidan rörande upprättande och drift av ett skandinaviskt undervisningssjukhus i Korea. De skandinaviska regeringarna åtog sig att dels ställa till förfogande kvalificerade läkare, sjuksköterskor, tekniker och viss administrativ personal samt svara för löner, resor, underhåll m. m., dels även bestrida kostnader för inköp och förnyelse av medicinsk utrustning för sjukhuset. Kostnaderna för projektet beräknades enligt avtalet till 9 500 000 U.S. dollar, varav 2 000 000 dollar för planerings- och utrustningsperioden och 1 500 000 dollar årligen under den till fem år beräknade egentliga driftperioden. Till sagda belopp

skulle ettvarvt av de skandinaviska länderna bidra med en tredjedel. Den koreanska regeringen skulle ställa till förfogande dels sjukhusbyggnader samt tomt och arbetskraft för uppförande av bostäder åt den skandinaviska personalen, dels koreansk personal för sjukhusets drift m. m. UNKRA slutligen skulle svara bl. a. för erforderliga om-, till- och nybyggnader vid sjukhuset.

Driften vid sjukhuset igångsattes successivt under hösten 1958. Vid den egentliga driftperiodens utgång den 30 september 1963 beräknas cirka 900 000 dollar icke ha tagits i anspråk. Beloppet hänför sig huvudsakligen till de för planerings- och utrustningsperioden avsedda medlen.

Styrelsen för det skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea har i skrivelser den 10 november 1961, den 18 juli och den 31 oktober 1962 samt den 22 januari 1963 framlagt förslag rörande förlängning och utvidgning av det koreansk-skandinaviska samarbetet m. m. Vidare har den koreanska regeringen den 14 december 1962 hos regeringarna i de tre skandinaviska länderna gjort framställning i samma avseende.

1. Styrelsens framställning den 10 november 1961

I skrivelsen understryker styrelsen önskvärdheten av en förlängning av samarbetsperioden. För fortsatt skandinavisk medverkan vid driften av undervisningssjukhuset bör den skandinaviska driftperioden förlängas för en tid av förslagsvis fem år. Under tilläggsperioden förutsättes bidragen från de skandinaviska länderna successivt skola minskas och ansvaret för sjukhusdriften i motsvarande grad överföras på de koreanska myndigheterna. Formella överläggningar mellan de tre skandinaviska regeringarna och den sydkoreanska regeringen bör upptagas så snart förhållandena det medger för att få till stånd ett avtal som närmare preciserar ansvarsfördelningen mellan parterna under tilläggsperioden.

2. Styrelsens framställning den 18 juli 1962

Vid avgivandet av sin skrivelse den 10 november 1961 hade styrelsen kännedom om respektive skandinaviska myndigheters positiva inställning till tanken på en fortsatt skandinavisk insats vid undervisningssjukhuset. Under den följande tiden togs såväl inom styrelsen som i samråd med myndigheterna ställning till en rad frågor rörande den fortsatta planläggningen av ett koreansk-skandinaviskt samarbete under en förlängd tidsperiod. Man enades därvid om att styrelsen skulle sända en delegation till Korea med uppgift att sätta sig in i de lokala förhållandena med tanke på det fortsatta samarbetet mellan de skandinaviska länderna och Korea efter den löpande femårsperioden samt undersöka hur arbetet — med oförändrad medelsram — bäst borde tillrättaläggas.

Delegationen, i vilken från svensk sida ingick generalläkaren Carl Erik Groth, har i maj 1962 avgivit en rapport från besök i Korea den 19 mars—den 21 april 1962. I rapporten lämnas en allmän beskrivning av förhållandena i Sydkorea med särskild tonvikt lagd på tillståndet inom landets hälso- och sjukvårdsväsen. Vidare redogöres för förhållandena vid skandinaviska undervisningssjukhuset samt åtskilliga aktuella problem i samband med sjukhusets drift och undervisningsverksamheten. Resultatet av överläggningar med de koreanska myndigheterna har sammanfattats i ett till rapporten fogat memorandum, daterat och undertecknat av parterna den 20 april 1962, vari lämnas en redogörelse för sjukhusprojektets nuvarande ställning, hur långt man kommit i verksamheten och vilka riktlinjer som bör följas i samarbetet under de närmaste sex—sju åren.

Sålunda konstateras att verksamheten vid det skandinaviska undervisningssjukhuset, såsom åsyftats, huvudsakligen tagit sikte på undervisning av koreansk medicinalpersonal och att härvid väsentlig vikt lagts på utbildning av överordnade koreanska läkare för att dessa skall kunna överta ansvaret för verksamheten vid slutet av den ursprungligen fastställda femårsperioden. Detta program är på god väg att genomföras och man förmenar därför, att huvudvikten framdeles bör läggas på utbildning av personal för andra hälsovårdsinstitutioner i Korea. Det skandinaviska undervisningssjukhuset är särdeles väl ägnat för detta ändamål.

Vidare hänvisas i förenämnda memorandum till ett från koreanskt håll uttalat önskemål om skandinaviskt bistånd även vid utbyggandet av hälsovården utanför undervisningssjukhuset genom upprättande i en av landets provinser av ett demonstrationsprojekt, bestående av skilda organ baserade på undervisningssjukhuset. Detta bistånd skulle bl. a. innebära rekrytering av skandinavisk personal samt utrustning av ett provinssjukhus och två hälsovårdscentraler samt hjälp till en distriktsläkartjänst på landsbygden. Genom ett sådant projekt skulle värdefulla erfarenheter vinnas, och det skulle få stor betydelse som exempel för andra områden i landet.

Avtalet om den koreansk-skandinaviska verksamheten vid undervisningssjukhuset efter den 1 oktober 1963 föreslås skola baseras på gällande huvudavtal med tillägg och givas formen av ett andra tillägg till huvudavtalet, innebärande förlängning av dettas giltighet med fem år. Det förutsättes att Förenta Nationerna skall inbjudas att deltaga även i det nya tilläggsavtalet.

Parterna rekommenderar, att ifrågavarande memorandum lägges till grund för förhandlingar mellan de skandinaviska regeringarna och den sydkoreanska regeringen om ett avtal om en förlängd samarbetsperiod.

Delegationen konstaterar sammanfattningsvis att det icke blir möjligt att driva någon väsentlig verksamhet utanför det skandinaviska undervisningssjukhuset utan att vidga den ekonomiska ram, som hittills föreskrivits för det skandinaviska bidraget, enär gällande bidrag i stort sett åtgår för driften av sjukhuset. Delegationen beräknar att ett sammanlagt tilläggsbelopp av

500 000 dollar skall vara tillräckligt för att genomföra det föreslagna programmet.

Styrelsen för det skandinaviska undervisningssjukhuset har för sin del i princip anslutit sig till angivna riktlinjer för sjukhusets framtida drift. I konsekvens härmed finner styrelsen det naturligt och ändamålsenligt att gå in för den föreslagna utvidgade verksamheten.

Det kan antagas att undervisningssjukhuset inom en nära framtid kommer att befinna sig i en sådan situation att behovet av specialutbildad koreansk personal för sjukhusets drift i koreansk regi är täckt. Utbildningen av personal för andra institutioner bör därför ges prioritet. Inom sjukhusets utbildningsverksamhet har redan mycket gjorts i fråga om utbildning av medicinalpersonal för tjänstgöring vid landets övriga sjukhus och hälsovårdsinstitutioner, vilka f. n. utbygges. Det är också nödvändigt att inom landets hälsovård tillskapa en sådan miljö, som kan verka tilldragande på medicinalpersonalen.

Förslaget om verksamhet utanför undervisningssjukhuset tar just sikte på att tillskapa en sådan facklig och arbetsmässig miljö. Genom att skandinaverna även här visar vägen, övervakar och lämnar fackligt bistånd vid samarbetet med koreanerna kan mycket värdefulla erfarenheter och resultat erhållas. Detta är långt mer att föredraga än att vid sjukhuset utbildade läkare upprättar privatkliniker i de större städerna eller söker sig arbete i andra länder.

Efter det styrelsens delegation lämnat Korea har WHO i samarbete med den amerikanska utvecklingshjälpen (USAID) företagit en undersökning av hälsovårdsadministrationen och hälsovårdsorganen där och framlagt vissa förslag om generell utbyggnad och förbättring av hälsovården, bl. a. upprättande av en mera omfattande »demonstrationskanal» till den provins, som avsetts för det skandinaviska projektet. Detta skall ske i samarbete mellan WHO, UNICEF, amerikaner och skandinaver. Styrelsen ställer sig positiv till ett sådant samarbete, men föreslår likväl att planläggningen och kostnadsberäkningarna för det skandinaviska projektet fortsätter enligt det ursprungliga programmet, enär detta lätt kan inpassas i en eventuell större plan.

Kostnaderna för dels drift av undervisningssjukhuset, varvid en successiv minskning av de skandinaviska bidragen förutsättes, främst genom personalminskningar, dels »demonstrationskanalen», varvid huvudsakligen är fråga om utgifter till personal, utrustning och läkemedel, dels ock annan verksamhet utanför sjukhuset, omfattande utrustning, läkemedel, resekostnader m. m. torde utöver gällande ram på 1 500 000 dollar kräva ett årligt belopp av 400—500 000 dollar. Detta skulle betyda ett årligt anslag från ettvarrt av de nordiska länderna av cirka 660 000 dollar. Kalkylen är baserad på att ett beräknat odisponerat belopp per 1 oktober 1963 på 800 000—900 000 dollar från den första femårsperioden får användas under tilläggsperioden samt att ett större belopp avsättes för slutinvesteringar.

3. Styrelsens framställning den 31 oktober 1962

I skrivelsen anmäler styrelsen för det skandinaviska undervisningssjukhuset att principiella riktlinjer för det föreslagna samarbetet med WHO, UNICEF och USAID uppdragits genom framläggandet av en plan, som utarbetats av konsulenten vid WHO:s regionkontor i Manilla dr J. C. Yuan. Planen innebär i korthet följande.

I provinsen Chung Chong Namdo, belägen i ett område mellan 60 och 150 kilometer söder om Seoul och med 2 1/2 miljon invånare, reorganiseras och utbygges hälso- och sjukvården genom ett brett upplagt program, omfattande såväl sjukvårdande som förebyggande verksamhet. Uttagandet av en speciell provins för planens genomförande grundar dr Yuan på uppfattningen att det lokala hälsovårdsarbetet är av fundamental betydelse för utvecklingen av det nationella hälsovårdsprogrammet. Projektet skall vara ett mönster för och verka stimulerande på utvecklingen av hälsovården i landets övriga provinser och därmed få nationell betydelse.

Hälsovårdsministeriet i Seoul och hälsovårdsmyndigheterna i provinshuvudstaden Taejon förutsättes bevilja höjda anslag till hälsovården i Chung Chong Namdo och därjämte fungera som koordinerande instanser för samarbetsprojektet.

Planen bygger på ett samarbete mellan de koreanska myndigheterna och de internationella organisationerna, främst det skandinaviska undervisningssjukhuset, WHO, UNICEF och USAID. Därvid förutsättes de koreanska myndigheterna skola genom ökade anslag istandsätta och utvidga redan befintliga hälsovårdsinstitutioner, tillföra dessa viss grundläggande utrustning och förråd, rekrytera erforderlig koreansk personal och avlöna densamma efter en delvis uppräknad lönenivå. Undervisningssjukhuset skall enligt planen i viss utsträckning ställa medicinsk och administrativ personal till förfogande för de fyra provinssjukhusen i Taejon, Kongju, Hong-song och Chonan, lämna fackligt bistånd samt förse sjukhusen med viss utrustning och materiel. WHO avses skola rekrytera ett internationellt hälsovårdslag för att leda och övervaka programmet vid provinsens olika hälsovårdscentra samt meddela undervisning i allmän hälsovård. UNICEF skall i huvudsak bidra med utrustning och underhåll för verksamheten vid hälsovårdscentralerna, medan USAID slutligen skall anskaffa utrustning till samt leda arbetet för att förbättra vattenförsörjningen, de sanitära anordningarna och gödningsmetoderna i landsbygdsdistrikten ävensom bidra med utrustning för undervisningen i allmän hälsovård.

Stor betydelse tillmättes i planen samordningen. För ändamålet förutsättes en koordinerande kommitté skola upprättas vid hälsovårdsministeriet i Seoul, bestående av representanter från de deltagande parterna. På detta sätt kommer de internationella organen att kunna hållas underrättade om koreanska regeringens hälsovårdspolitik och få möjligheter att påverka densamma.

Styrelsen finner av redogörelsen för huvudpunkterna i planen framgå, att denna innebär ett brett upplagt program och att den syftar till att råda bot på de brister i landets hälsovård som så markant träder i förgrunden vid en närmare analys av förhållandena. Ett effektivt samarbete mellan de deltagande parterna möjliggöres genom den klara avgränsningen av upp-

gifter och funktioner samt det föreslagna samarbetsorganet. För samarbetet och undervisningsverksamheten vid det skandinaviska undervisningsjukhuset skulle ett deltagande i programmet betyda en stimulans. Erfarenheterna från den hittills bedrivna verksamheten visar enligt styrelsen, att det från koreansk sida alltid har förelegat ett stort intresse för projektet och en — i förhållande till landets ekonomiska ställning — betydande ekonomisk insats för uppfyllande av de koreanska åtagandena. Det är betydelsefullt att det nu från koreansk sida uttryckes önskemål om att utsträcka verksamheten till områden utanför undervisningssjukhuset för att därigenom på ett effektivt sätt draga nytta av vunna erfarenheter och de fackmän som utbildats vid sjukhuset. Utan internationellt bistånd torde en sådan process med hänsyn till den långsamma förbättringen av landets ekonomi knappast kunna komma till stånd. Det föreslagna skandinaviska deltagandet i provinsprogrammet innebär sålunda en mycket önskvärd utvidgning och en konsekvent vidareutveckling av verksamheten vid undervisningssjukhuset.

Styrelsen framhåller, att det i och med framläggandet av den s. k. Yuanplanen icke har skett någon ändring i de principiella riktlinjer, som föreslagits i styrelsens skrivelse den 18 juli 1962. Det är alltså fråga om en kombination av verksamhet såväl vid som utanför undervisningssjukhuset. Om denna verksamhet, som bör ses som ett samlat program, finge sätta sin prägel på nästa femårsperiod, skulle vissa förutsättningar ha uppnåtts för en naturlig och försvarbar avveckling av de skandinaviska ländernas insats i Korea. Styrelsen har tidigare beräknat, att en utvidgad verksamhet skulle erfordra ett höjt bidrag från ettvar av de deltagande nordiska länderna med högst cirka 160 000 dollar per år under tilläggsperioden. Denna ökning anser styrelsen vara tillräcklig även för ett utvidgat program enligt de i förevarande skrivelse uppdragna riktlinjerna.

4. Koreanska regeringens framställning den 14 december 1962

I skrivelsen erinrar den koreanska regeringen inledningsvis dels om de förberedande överläggningarna om fortsatt skandinaviskt stöd till undervisningssjukhuset under en femårig tilläggsperiod fr. o. m. den 1 oktober 1963 och till skandinavisk medverkan under samma tid till verksamhet utanför sjukhuset, dels om att sistnämnda projekt bör anpassas till den av dr Yuan framlagda planen. WHO har informerat regeringen om att organisationen är beredd att under våren 1963 påbörja de åtgärder, som enligt Yuanplanen skulle ankomma på densamma. Från koreansk sida har erforderliga anslag beviljats för att möjliggöra planens genomförande.

Koreanska regeringen önskar bringa dessa förhållanden till svenska regeringens kännedom och uttalar förhoppningen, att man från svensk sida skall taga ställning till frågorna vid så tidig tidpunkt som möjligt.

5. Styrelsens framställning den 22 januari 1963

I skrivelsen lämnar styrelsen för det skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea, enär den koreanska skrivelsen är hällen i allmänna ordalag och icke framlägger något konkret förslag eller kostnadskalkyl för det föreslagna provinsprogrammet, följande redogörelse för de senaste månadernas utveckling.

Den koreanska regeringen och provinsmyndigheterna har nu ökat det årliga anslaget till Chung Chong Namdo's hälsovårdssektor från 270 000 dollar till 580 000 dollar huvudsakligen för en utökning av hälsovårdspersonalen, höjda löner, underhåll av byggnader samt viss utrustning. WHO har anslagit medel till ett internationellt hälsovårdslag, bestående av en läkare, en sjuksköterska, en sanitäringenjör och en hälsovårdsinstruktör. Detta lag beräknas anlända till Korea i mars/april 1963 och avses skola stationeras i provinshuvudstaden Taejon och bedriva sitt arbete med utgångspunkt från stadens hälsovårdscentral. De årliga omkostnaderna för WHO belöper sig till 60 000 dollar. UNICEF har för 1963 beviljat 200 000 dollar till inköp av medicinsk utrustning och förbrukningsartiklar för provinsprogrammet, huvudsakligen för verksamheten vid hälsovårdscentraler. USAID har ännu ej lämnat bestämt besked om sitt bidrag till provinsprogrammet. Enligt Yuan-planen skulle emellertid amerikanerna bidra till utrustning för vattenförsörjning, sanitära anläggningar m. m. med ett belopp av 60 000 dollar per år.

Enligt Yuan-planen skulle det skandinaviska undervisningssjukhuset ge fackligt och materiellt bistånd till fyra provinssjukhus. Enighet har sedermera uppnåtts om följande konkreta förslag.

a. Verksamheten koncentreras tills vidare till ett sjukhus, nämligen Taejon Provincial Hospital, beläget i provinshuvudstaden. Detta sjukhus, som byggdes under den japanska ockupationen, är det största av de befintliga fyra provinssjukhusen och har 80—90 sängar. F. n. är sjukhuset i mycket dåligt skick.

b. Taejon Provincial Hospital upprustas och ombygges delvis av de koreanska myndigheterna, så att en för det planerade programmet erforderlig standard uppnås. Byggnadskostnaderna täckes delvis genom en UNKRAFond. I övrigt är de koreanska myndigheterna ansvariga för finansieringen av byggnadsarbetena.

c. Sjukhuset organiseras på en allmänkirurgisk klinik, en invärtesmedicinsk klinik, en röntgenavdelning samt laboratorium. Vårdavdelningarna får sammanlagt 86 sängar. Väsentlig vikt lägges på poliklinisk verksamhet, där även pediatrik, gynekologisk samt öron-, näs- och hälsvård kan meddelas.

d. För engångsutrustning av sjukhuset med erforderlig medicinsk appa-

ratur och instrumentarium ställes 130 000 dollar till förfogande från vissa UNKRA-medel.

e. Från skandinavisk sida ställes medicinsk personal, 4—5 personer, till förfogande ävensom medicinsk och annan utrustning för driften. Ett årligt belopp av 150 000 dollar erfordras för ändamålet.

Styrelsen anmärker, att förslaget måste bli föremål för ytterligare detaljstudier och bearbetning. Tanken med Taejonprojektet är att etablera detta sjukhus som ett genomgångscentrum från undervisningssjukhuset till provinsens övriga sjukhus. Det är icke avsett att f. n. placera skandinavisk personal vid de övriga sjukhusen. Målsättningen är att så småningom upprätta en service för och kontroll av dessa med utgångspunkt från Taejon. Även vid Taejonsjukhuset skall meddelas viss träning såväl av den personal från undervisningssjukhuset, som skall ut i provinsarbetet, som av den personal, som redan är ute på fältet. Det förutsättes sålunda ett mycket intimt samarbete dels med undervisningssjukhuset, dels med övriga deltagare i provinsprogrammet.

Det program som upplagts för verksamheten vid undervisningssjukhuset under den nya femårsperioden är, enligt vad styrelsen framhåller, redan under utveckling genom att sjukhuset nu både lokal- och servicemässigt sett upprustas, så att undervisningsverksamheten får en större bredd i fråga om utbildning och träning av medicinsk personal för Koreas övriga hälsovårdsinstitutioner, främst med tanke på provinserna. Det är viktigt att denna utveckling vid sjukhuset får en solid ekonomisk bas och det är av denna anledning som ramen för de skandinaviska ländernas bidrag till undervisningssjukhuset föreslagits skola upprätthållas vid oförändrat 1 500 000 dollar per år. Inom denna ram har räknats med vissa reserver, som under årens lopp nödvändigtvis måste avsättas till slutinvesteringar, särskilt med tanke på ett långsiktigt underhåll samt nyanskaffning av vital utrustning och andra artiklar vid sjukhuset under en framtida drift i uteslutande koreansk regi.

Styrelsen betonar, att utvecklingen vid undervisningssjukhuset naturligt lett till tanken på en verksamhet i provinsen. Lika viktigt som det är att stärka ekonomin för sjukhuset, lika angeläget är det att skaffa erforderliga medel till sjukhusets utsträckta verksamhet. Genom att hjälpa koreanerna under tilläggsperioden att starta en process, som innebär att utbildade koreanska läkare och annan medicinalpersonal från undervisningssjukhuset insättes i provinsen, har förutsättningar skapats för en kraftig utveckling av den skandinaviska insatsen i Korea. Det är icke realistiskt i dagens Korea att öva press på myndigheterna för att förmå dem åtaga sig ytterligare ekonomiska bördor inom hälsovårdssektorn utöver det som göres. Det förtjänar att särskilt framhållas som ett väsentligt positivt drag vid det hjälparbete, varom här är fråga, att mottagarlandet såväl då det gäller undervisningssjukhuset som det föreslagna provinsprogrammet visat

en enastående vilja och förmåga att ge sitt bidrag till projektet och acceptera de ekonomiska konsekvenserna av detsamma.

Sammanfattningsvis anför styrelsen, att under tilläggsperioden erfordras ett skandinaviskt tilläggsanslag av 150 000 dollar per år, varav 50 000 dollar till skandinavisk personal och 100 000 dollar till medicinsk utrustning. Detta medför sålunda en årlig merbelastning per land på 50 000 dollar. Sett i relation till det resultat man genom detta belopp söker uppnå, representerar detta en blygsam investering. Bl. a. med hänsyn till de ekonomiska bidragen från skilda håll har det varit möjligt att företa en väsentlig reduktion av det anslag, som tidigare preliminärt beräknats för den skandinaviska insatsen.

Föredraganden

Den 13 mars 1956 undertecknades avtal mellan de svenska, danska och norska regeringarna å ena sidan samt Förenta Nationernas hjälporgan i Korea (UNKRA) och koreanska regeringen å andra sidan rörande upprättande och drift av ett skandinaviskt undervisningssjukhus i Korea. Genom detta avtal åtog sig de skandinaviska regeringarna att ställa till förfogande kvalificerade läkare och annan personal, att svara för löner, resor, underhåll m. m., samt att bestrida kostnader för inköp och förnyelse av medicinsk utrustning för sjukhuset. Den koreanska regeringen skulle å sin sida ställa till förfogande dels sjukhusbyggnader samt tomt och arbetskraft för uppförande av bostäder åt den skandinaviska personalen, dels koreansk personal för sjukhusets drift. UNKRA slutligen skulle svara för erforderliga om-, till- och nybyggnader vid sjukhuset. Kostnadsramen för det skandinaviska deltagandet bestämdes till 9 500 000 dollar, varav 2 000 000 dollar för en utrustningsperiod och 1 500 000 dollar årligen under en till fem år fastställd driftperiod. Av ifrågavarande belopp skulle på Sverige komma en tredjedel, eller i svenskt mynt omkring 3 500 000 kr. för utrustningsperioden samt härefter omkring 2 600 000 kr. per år under den egentliga driftperioden i skandinavisk regi. Sjukhuset togs i drift den 1 oktober 1958, och ifrågavarande period utlöper således den 30 september 1963.

Vid undervisningssjukhuset, som har 17 olika avdelningar, har sedan starten behandlats cirka 70 000 patienter med olika, ofta långt framskridna sjukdomar. Mellan 100 och 120 koreanska läkare är anställda vid sjukhuset och får där undervisning. Därjämte har ett varierande antal mediciner studerande utbildats. Omkring 150 koreanska sjuksköterskor erhåller undervisning vid klinikerna, och vid sjukhusets sjuksköterskeskola antages årligen 30 elever. Sommaren 1962 utexaminerades de första sjuksköterskorna efter en treårig utbildning. Vidare har för grupper av praktiserande läkare anordnats kurser vid sjukhuset. Över 50 vid sjukhuset utbildade läkare har gått ut i sjukvårdsarbete utanför sjukhuset.

Den skandinaviska personalen vid sjukhuset uppgick den 31 december 1962 till sammanlagt 64 personer, därav 24 svenskar, 22 danskar och 18 norrmän. Intill samma tidpunkt hade vid sjukhuset tjänstgjort 291 skandinaver, därav 111 svenskar med sammanlagt 1 829 tjänstgöringsmånader, 77 danskar med 1 356 tjänstgöringsmånader och 103 norrmän med 1 594 tjänstgöringsmånader.

Verksamheten vid sjukhuset har vunnit allmänt erkännande och har haft stor betydelse för återuppbyggnadsarbetet i Korea. Den har främst tagit sikte på utbildning av koreansk medicinalpersonal. Huvudvikten har därvid lagts på utbildning av överordnade koreanska läkare för att möjliggöra en framtida drift av undervisningssjukhuset i rent koreansk regi. Detta syfte är nu på väg att förverkligas. Ehuru enskilda av de koreanska läkarna vid sjukhuset torde besitta en lika hög grad av kunnande och skicklighet som de skandinaviska, saknar dock ännu flertalet tillräcklig erfarenhet för att självständigt kunna leda de skilda avdelningarna. Den avtalade femårsperioden för det koreansk-skandinaviska samarbetet kommer därför att bli för kort för att sjukhusprojektet skall bli av det bestående värde för den koreanska hälso- och sjukvården som avsetts. Med hänsyn härtill upptog styrelsen för sjukhuset i samförstånd med de skandinaviska regeringarna under våren 1962 preliminära överläggningar med de koreanska myndigheterna om förlängning av samarbetsperioden. Härvid aktualiserades från koreansk sida även frågan om skandinavisk medverkan i uppbyggnaden av hälso- och sjukvården i landet utanför undervisningssjukhuset. Kort tid efter att de skandinavisk-koreanska överläggningarna avslutats, framlade konsulenten vid WHO:s regionkontor i Manilla, dr J. C. Yuan en plan rörande utbyggande av hälso- och sjukvård m. m. i provinsen Chung Chong Namdo ett tiotal mil söder om Seoul. Projektet, som skulle genomföras i samverkan mellan WHO, Förenta Nationernas barnfond (UNICEF), den amerikanska hjälporganisationen i Korea samt de skandinaviska länderna, avses skola bedrivas ute på fältet vid en rad hälso- och sjukvårdande organ av olika typer. Verksamheten skulle tjäna som mönster för och verka stimulerande på utvecklingen i de övriga provinserna. Den koreanska regeringen har sedermera hemställt om fortsatt skandinavisk medverkan under en femårsperiod fr. o. m. den 1 oktober 1963 såväl vid undervisningssjukhuset som vid genomförandet av den s. k. Yuan-planen.

Den skandinaviska insatsen enligt sistnämnda plan föreslås skola knytas till provinssjukhuset i Taejon. Detta befinner sig f. n. i mycket dåligt skick men kommer att ombyggas och upprustas, så att erforderlig standard erhålles. Kostnaderna härför bestrides dels av fonderade UNKRA-medel och dels av koreanerna. Därjämte ställes UNKRA-medel till förfogande för engångsutrustning av sjukhuset med medicinsk apparatur och instrument. Sjukhuset i Taejon skall fungera som ett genomgångssjukhus från undervisningssjukhuset till provinsens övriga sjukhus och kommer därigenom

att få stor betydelse för hela provinsen. Målsättningen är att från genomgångssjukhuset lämna service åt de andra sjukhusen och samtidigt åstadkomma en viss kontroll av dessas verksamhet. Meningen är att de skandinaviska länderna skall förse sjukhuset i Taejon med viss medicinsk personal ävensom svara för medicinsk och annan för driften erforderlig utrustning. I anslutning till detta projekt avses undervisningssjukhusets verksamhet skola ges större bredd i vad avser utbildning och träning av personal för Koreas övriga hälsovårdsinstitutioner, främst med tanke på provinsernas hälso- och sjukvård.

Vid nyligen hållna överläggningar mellan de svenska, danska och norska hälsovårdsministrarna m. fl. rådde enighet om att de skandinaviska länderna under ytterligare en femårsperiod borde medverka såväl vid fortsatt drift av undervisningssjukhuset som i verksamhet vid provinssjukhuset. Vidare förutsattes att kostnaderna för den skandinaviska insatsen under nämnda period borde begränsas till totalt omkring 6 500 000 dollar. Härvid borde driften av undervisningssjukhuset successivt övertagas av koreanerna och det skandinaviska bidraget till driften stegvis i motsvarande grad minskas. Jag föreslår, att vad som sålunda preliminärt överenskommits godtages från svensk sida. Jag förutsätter, att avvecklingen skall bedrivas så att de skandinaviska engagemangen i såväl undervisningssjukhuset som provinssjukvården helt skall upphöra vid denna femårsperiods utgång. Då de tre skandinaviska ländernas bidrag liksom hittills bör fördelas lika mellan länderna, skulle kostnaderna för Sveriges del uppgå till sammanlagt omkring 11,5 milj. kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av styrelsen för sjukhuset och på grundval av den överenskommelse som bör träffas med övriga berörda parter, bestämma hur anvisade medel skall fördelas mellan undervisningssjukhuset och provinsprojektet.

Enligt vad styrelsen beräknat kommer inom den för den första femårsperioden bestämda bidragsramen att föreligga ett överskott på omkring 900 000 dollar, vilket huvudsakligen hänförs till undervisningssjukhusets utrustningsperiod. Jag förutsätter att detta belopp icke skall användas för driften av sjukhuset under tilläggsperioden utan reserveras för vissa slutinvesteringar i samband med att det skandinaviska bidraget upphör. Vid denna tidpunkt kommer sjukhuset att ha varit i bruk under tio år och torde då vara i stort behov av upprustning. Det är enligt min mening angeläget, att de skandinaviska länderna lämnar ett välutrustat och fullt funktionsdugligt sjukhus efter sig.

De närmare villkoren för den fortsatta skandinaviska insatsen i Korea bör snarast regleras i ett mellan berörda parter träffat tillägg till nu gällande avtal. Såsom styrelsen framhållit är det med hänsyn till sjukhusets status angeläget, att sambandet med Förenta Nationernas hjälpverksamhet kom-

mer till uttryck i ett sådant tilläggsavtal. Förenta Nationerna bör därför inbjudas att delta i tilläggsavtalet.

För budgetåret 1963/64 räknar jag med att verksamheten vid undervisningssjukhuset i huvudsak kommer att kräva oförminskade skandinaviska insatser. På grund härav och med hänsyn till den föreslagna medverkan jämväl vid provinssjukhuset uppskattar jag medelsbehovet till 2 800 000 kr. för täckande av Sveriges andel under nästa budgetår.

Jag får under åberopande av det anförda hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att med danska, norska och koreanska regeringarna samt Förenta Nationerna träffa överenskommelse om svensk medverkan till fortsatt drift av det skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea ävensom till verksamhet utanför sjukhuset, i huvudsaklig överensstämmelse med av mig förordade riktlinjer;

b) till *Skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea* för budgetåret 1963/64 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 2 800 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ingemar Lindberg